

Vilniaus Baltupių progimnazija
Projektas „Medžiai“
5a klasė
Medis – eglė

Gamta ir žmogus

- Eglės yra visžaliai ir vienkamieniai medžiai.
- Eglių laja kūgiška, smailiaviršūnė.
- Išauga iki 20-60 m aukščio, atskirais atvejais dar aukštesnės.
- Eglių kamienai iki 1 m, rečiau iki 2,5 m, kai kurių rūšių iki 4,5 metro skersmens.
- Spygliai keturbriauniai ir ant ūglio išsidėstę spirališkai.
- Kankorėžiai nusvirę.

- Eglės, skirtingai negu kiti medžiai, puikiai ištvėria prietemą, mėgsta drėgmę.
- Vidutinis eglės amžius 150-170 metų, o kai kurios eglės išgyvena iki 230-300 metų, kartais net iki 500 metų.
- Eglės auga Europoje, Azijoje, Šiaurės Amerikoje. Labiausiai paplitusios yra paprastoji, Sibiro ir rytinė. Lietuvoje auga tik paprastoji eglė.

- Eglės spinduliuojama galia veikia kraujotaką, gydo plaučių, kvėpavimo takų negalavimus ir pagreitina žaizdų gijimą, padeda nuo įvairių galvos ir širdies ligų, energija veikia raminausiai ir stiprina visą nervų sistemą. Žievėje yra rauginių medžiagų, spygliuose – vitamino C.
- Turi daug mikroelementų – geležies, chromo, mangano, vario, aliuminio, fitocidų.
- Eglių spygliai skatina medžiagų apykaitą ir gerina kraują.

Aukščiausia Lietuvos eglė

- Medžio aukštis – 44,3 m.
- Kamieno apimtis – 1,3 m aukštyje 2,05 m.
- Eglė auga Balkasodyje, Alytaus r.
- Amžius – 102 metai
- Turi vieną kamieną, tačiau auga trijų medžių grupėje.

Lietuvių kalba

Mįslės apie eglę

- Ir vėto, ir mėto – pilnus laukus primėto.
- Medis pasakiškai garbintas - žalčių karaliene pramintas.
- Ožkytė tytyrnagė, tokia žiemą, tokia vasarą.
- Stovi boba gintaruota, pasiėmus plačią šluotą: ar sušąla, ar sušyla, rūbas jos nei mainos, nei dyla.
- Tokia žiemą, tokia vasarą.

Minklė apie eglę

- Eglė, ant tos eglės linas, ant to lino molis, tame molyje rugiai, tuose rugiuose kiaulė, apie tą kiaulę vilkai sėdi, akimi žibina ir tą kiaulę kibina.

Atsakymas: Eglinis stalas, uždengtas linine staltiese, ant staltiesės molio dubenyje ruginė košė su spirgais, o ją vaikai valgo.

Eilėraštis apie eglę

1. Eglė žaliuoja,
Eglė graži
į Eglę nori žiūrėti visi.
2. Kamieną jos dengia
Spyglių gausuma.
O kvapas vilioja
Prieiti šalia.
3. Atrodo lieknutė,
Nors ji ir tvirta
Užaugo Eglutė
Mokyklos kieme
4. Kas rytą žaliuojančią
Eglę stebiu,
Ji džiugina širdį
Savu gražumu.

Fizinis ugdymas

Pagrindinės profesionalios sportinės veiklos lauke

- -Futbolas
- -tinklinis
- -bėgimas
- -tenisas
- -amerikietiškas futbolas
- -regbis ir t.t

Kodėl verta sportuoti lauke?

- Lauko treniruotės mums suteikia galimybę būti fiziškai aktyviems nuolat besikeičiančioje aplinkoje.
- Vėjuotas oras padeda sudeginti daugiau kalorijų. Natūralu – vėjas tai natūralus pasipriešinimas.
- Lauko treniruotės – puiki proga pabūti kartu su šeima. Tai labai paprastas būdas įtraukti ir vaikus į aktyvią fizinę veiklą bei taip formuoti visos šeimos teigiamus įpročius būti daugiau gamtoje ir užsiimti aktyviu laisvalaikiu
- Amerikiečių 2011 metais atliktas tyrimas parodė, jog treniravimasis atviroje lauko erdvėje suteikia daugiau naudos nei sportas patalpose

Kitos sporto veiklos lauke

- Pasivaikščiojimas
- Greitasis ėjimas
- Kvadratas
- Buvimas miške su šeima
- Važinėjimas su dviračiais

Galimi pavojai sportuojant lauke

- Galima pasitempti raiščius
- Galima peršalti jei žiemą arba rudenį blogai apsirengsime
- Oras kartais gali būti užterštas
- Esant netinkamoms oro sąlygoms, galimos traumos

Sportinė apranga ir avalynė sportuojant lauke

- Vasarą: turėti tinkamą avalynę su kuria galima lengvai bėgti, tinkama apranga, pritaikyta vasaros sezonui.
- Žiemą: turėti patogią sportinę avalynę, užsidėti storesnę striukę arba specialią sportui, kepurę ir šaliką.
- Rudenį ir pavasarį: svarbu tinkama avalynė ir pagal oro sąlygas pritaikyta apranga (nuo lietaus ir vėjo apsauganti striukė).

Matematika

- Eglių prie mūsų mokyklos yra 10
- Medžio kamieno apimtis 1,5 m aukštyje yra 77cm
- Medžio amžius yra $77:2,5=30,8\text{cm}\sim 30$ metų
- Medžio spindulys yra $d=77:3,14=24,5\text{cm}$
 $r=24,5:2=12,26\text{ cm}$
- Medžio skerspjūvio plotas yra
 $S=3,14*12,26*12,26=471,96(\text{kv.cm})$

Daile

Tikyba

Malda

Brangus Dieve,

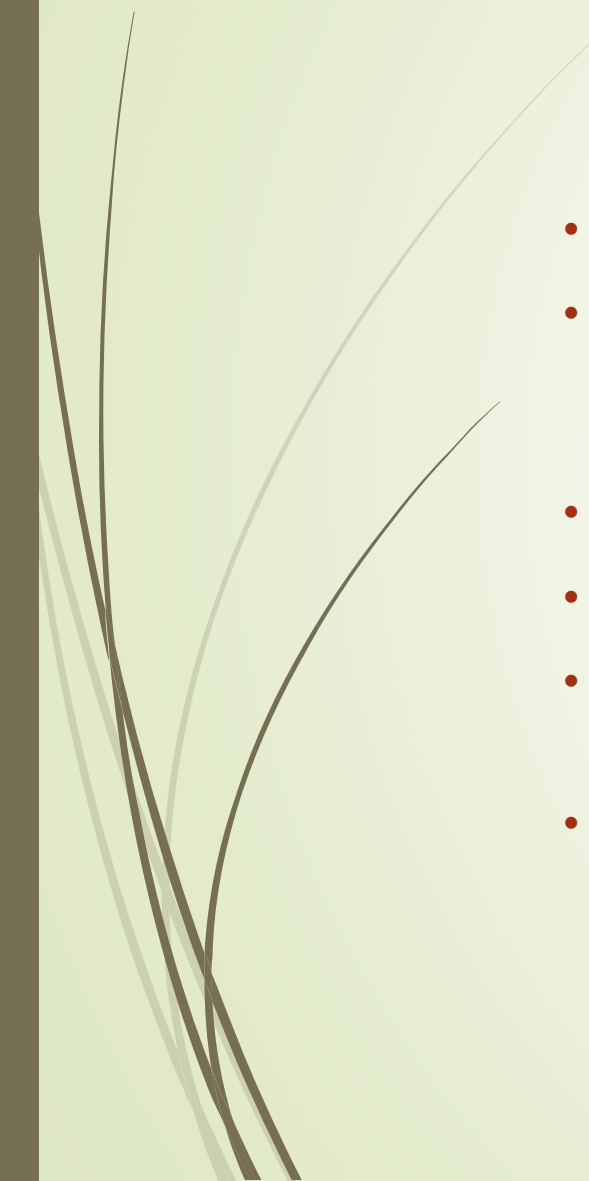
Ačiū tau, kad sukūrei tokį nuostabų gamtos reiškinių pavadinimu - medis. Medžiai yra labai gražūs augalai. Kiekvieną metų laikotarpį medžiai keičia savo išvaizdą. Viešpatie, Tavo sukurtas medis yra labai vertingas žemei ir žmonėms. Medžiai valo mūsų orą, kuriuo mes kvėpuojame kiekvieną dieną.

Amen

Etika

Eglės vertybės

- Istoriskai garbingiausias medis eglė, tautosakoje vadinama qžuolo motina.
 - Eglė apsaugo qžuolą nuo šaltų vėjų, išsaugo dirvožemio drėgmę, o žiemą apatinėmis šakomis sulaiko sniegą ir tarsi motina savo skara apdangsto qžuolo šaknis, o jos smailėjanti viršūnė neužstoja šviesos.
 - Ypatingą reikšmę eglė turi ir žmonėms.
 - Pagal eglę žmonės seniau spęsdavo ir apie būsimą žiemą.
 - Jei eglės šakos iš rudens būna nukarusios žemyn, bus daug sniego, bet jei skujos mezgamos medžio viršuje-bus šalta.
 - Gali įsivaizduoti Kalėdų, Naujųjų Metų šventės be papuoštos eglės
-

Vertybių aktualumas

- Vertybė, siejasi su tuo kas vertinga.
- Mums labai patinka eglės , kurios yra amžinai žalios , visada teikia prieglobstį ir visada atneša daug džiaugsmo per Kalėdas.

Anglų kalba

Fir symbolizm and meaning

- The fir tree is one of the trees associated with the Christian festive period – Christmas, due to their structure and ever green nature.
- The genus Abies is derived from Latin word which means ‘‘rising one’’, due to ability to grow straight upwards.
- There are 50 species of the fir tree.
- The cones of the fir tree react to the weather conditions. Whenever it is sunny, the cone usually opens up and when it is cold or rains the cone closes up.

The symbolism of the Fir tree

The fir tree is a symbol of truth,
forthrightness, honesty, friendship,
hope, promise, renewal, endurance
and determination.

Truth

- Fir trees exhibit their full characteristics whenever they grow and always develop well and fine under every suitable conditions.
- The spirit and ability to progress under every circumstances is a sign that you need to stay true to yourself at all time and see the truth that exist in your life.
- Always believe in yourself and this is going to be a source of inspiration for progress in your life.

Friendship

- When fir trees grow together they help each other to reproduce and foster the development of new fir trees in that area.
- Friends are blessings that we can have if they are good to you. You are going to enjoy the time together.
- The fir tree with its green coloration is a sign of the existing connection between friends and the strength of relationship bond.
- You must allow trust to exist between you and your friends to lead a perfect relationship as forest of a fir trees

Endurance and Determination

- This tree is best grown in areas where there is full sun and some species can survive in areas with partial shade.
- This can be seen as a sign of the desire to grow well in all conditions of life.
- You must stay determined and must be ready to endure hardship and must be ready to overcome life challenges at all cost

The meaning of the fir tree

There are so many characteristics of fir tree that are similar to people's life. Some are like: sign of honesty, sign of progress or sign of longevity.

Sign of honesty

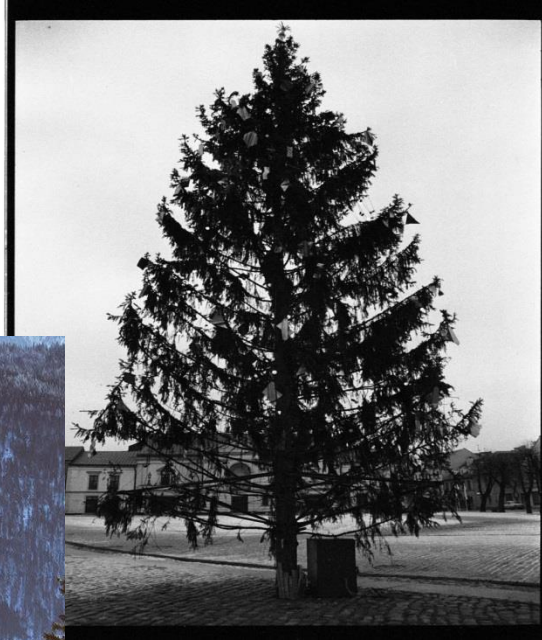
- The fir tree is a very good sign of our honest nature and it means that it performs its best in every condition.
- The fir tree whenever needed to serve a particular purpose even for decoration they perform well and in great quality.
- Do all the best in each situation of your life.

Sign of Progress

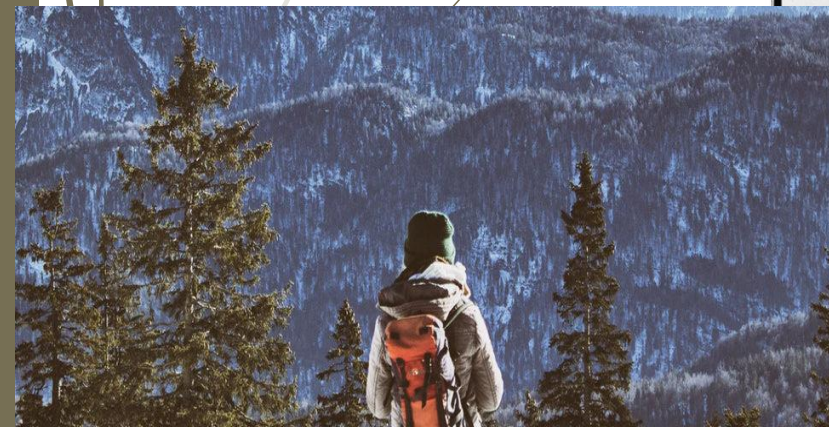
- The reproduction progress through which cones develop new fir trees is not difficult.
- This is a sign of our ability to lead a good and productive life while sharing.

Sign of Longevity

- This plant can survive for years without getting damaged or destroyed.
- They have strong roots and trunk that helps to hold them in place and keep them for a long period of time.
- A human life starts from parents as they are the roots for the kid, and the trunk is the person's point of view to the life and behavior. These features cause how kind and healthy the person is.

Anglų kalbos eilėraštis

- ▶ https://drive.google.com/file/d/1L-dDnKDvmVuLLaHzZm_wVxwAgcHA6Qjl/view?usp=sharing
- ▶ https://drive.google.com/file/d/1UaiN7xwScy2trM1hcbQxlrq-ehs_n4hw/view?usp=sharing

Žmogaus sauga

Sodinti didelius ar mažus medžius jau tapo įprasta. Jie puošia gatves, kelius, sodybas, parkus ir kitas žaliąsias erdves. Medžiai visada buvo neatsiejama mūsų aplinkos dalis, kurių naudą matome įvertinti bene kiekviename žingsnyje.

Įdomūs faktai apie medžius/ medžių naudą žmogui:

- Tinkamoje vietoje pasodintas didelis medis gali sumažinti 20% šildymui sunaudojamos energijos ir iki 30 % oro kondicionavimo poreikį.
- Per 50 metų vidutinio dydžio medis išskiria deguonies, kurio vertė siekia daugiau nei 20 000 eurų ir apsaugo orą nuo taršos už daugiau nei 40 000 eurų.
- Pacientai po operacijų pasveiksta greičiau, jei pro jų langus matosi medžiai ir gamta.
- Aktyvumo ir dėmesio sutrikimą turintys vaikai geriau susikoncentruoja ir atlieka užduotis būdami gamtos apsuptyje.
- Žmonės, kurie gyvena teritorijose su daugiau medžių patiria mažiau streso, o jų kraujyje randama mažiau streso hormono kortizolio.
- Medžiai mažina dirvos eroziją, stabdo įvairių medžiagų išplovimą. Taip dirvožemis nepraranda savo derlingumo, o gruntiniai vandenys apsaugomi nuo žalingų medžiagų patekimo.

Istorija

Raganų eglė

- Raganų eglė – daugiakamienė paprastoji eglė (*Picea abies*), auganti Rambyno regioniniame parke, 2 km į pietryčius nuo Vilkyškių miestelio, Šilutės miškų urėdijos Rambyno girininkijos 83-ojo kvartalo 53-iame sklype.
- 2007 m. lapkričio 10 d., po praūžusios vėtros, vienas kamienas nulūžo, 2022 sausio pabaigoje dar 4 nulaužė vėtra. Amžius – apie 170 metų. Specialistai linkę manyti, kad šį medį specialiai suformavo žmogus, arba sužalojo gamtiniai veiksniai. Tai vienintelė tokios neįprastos formos paprastoji eglė ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje.
- Pasak legendos, šioje vietoje raganos susmeigdavo šluotas ir eidavo vilioti jaunuolių. Kai viena raganaitė įsimylėjo vaikiną ir negrįžo laiku, jos šluota sužaliavo.
- Kita legenda eglės keistą formą aiškina tuo, kad jos – dar mažos eglaitės – viršūnę prajodamas nukirto Napoleonas. 2017 Raganų eglė išrinkta Lietuvos metų medžiu. 2018 dalyvavo Europos metų medžio rinkimuose.
- 2020 išrinkta Lietuvos metų egle, gamtos paminklu. Jos aukštis 32 m, liemuo 5 m, o 80 cm aukštyje šakojasi į 18 kamienų

Informacinės technologijos

Pavasaris

Vasara

Ruduo

Žiema

Technologijos Eglės medžio gaminiai

Eglės mediena

- Mediena lengva, pasižymi minkštumu, šakotumu, sunkiai obliuojama, sakinga. Eglės medienos spalva yra šviesiai geltona su auksiniu ir rausvu atspalviu, išsiskiria savo elastingumu, tvirtumu ir yra nesunkiai apdirbama .

Eglės mediena statyboje ir apdailos prekių gamyboje

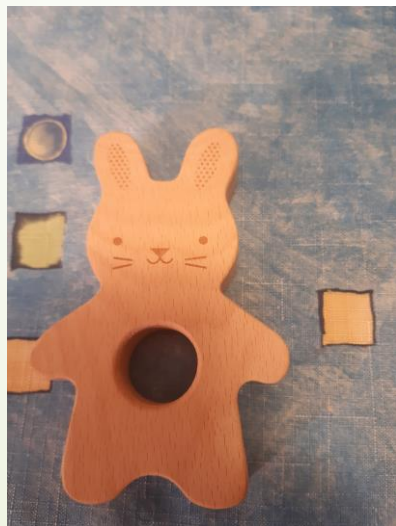

Virtuvės apdaila iš eglės medžio dailylenčių.

Eglės mediena naudojama statyboje, iš jos gaminamos sijos, skersiniai statramščiai. Iš eglėnos gali būti gaminami rąstiniai nameliai, pirtys, medinės dailylentės, teraslentės.

Eglės mediena baldų ir kt. daiktų gamyboje

Eglės gaminami baldai, muzikos instrumentai, žaislai, gaunama celiuliozė, dervos, degutas, terpentinas, kanifolija.

Muzika

Kur dažniausiai minima eglė

Kaip amžinai žaliuojantis augalas, eglė simbolizuoja gyvybės amžinumą. Ji perteikia dorumą, tvirtumą, garbingumą, derlingumą. Buvo nemirtingumo simbolis. Sakmėse eglė – šventas medis.

Įdomu, kad istoriškai garbingiausias medis yra ne ažuolas, bet eglė, tautosakoje vadinama ažuolo motina. Yra manoma, kad iš pat pradžių buvo garbinama eglė, o tik vėliau pereita prie ažuolų garbinimo.

Apie egles yra sukurta daug kalėdinių dainų ir eilėraščių. Įdomu, kad istoriškai garbingiausias medis yra ne ažuolas, bet eglė, tautosakoje vadinama ažuolo motina. Yra manoma, kad iš pat pradžių buvo garbinama eglė, o tik vėliau pereita prie ažuolų garbinimo.

Daina apie eglę

➤ Aš turėjau daug draugų,
Tu turėjai jų dar daugiau.
Nors ir dviese mums smagu,
Bet juk buvo būry smagiau

Egle, mano sese, mudviejų dalia -
Džiaugtis laime dviese ir liūdėt šalia.
Egle, mano sese, mudviejų dalia -
Džiaugtis laime dviese ir liūdėt šalia.

Mus išskyrė su draugais,
Ir nereikia ieškot kaltų.
Stovi eglė po langais
Ir kaštonas - tai aš ir tu.

Egle, mano sese, mudviejų dalia -
Džiaugtis laime dviese ir liūdėt šalia.
Egle, mano sese, mudviejų dalia -
Džiaugtis laime dviese ir liūdėt šalia.

Youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=hhtyoXHebP>

Apie dainą

Dainos siužetas

Dainoje „Egle, mano sese“ kalba kaštonas, jis eglei pasakoja, kad turėjo daug draugų ir jį nuo draugų išskyrė, bet nors jam ir su egle smagu, bet su draugais buvo smagiau. Taip pat sako, jog jo ir eglės tokia dalia- liūdėti ir džiaugtis tik dviese.

Dainos sukūrimo istorija

Dainą „Egle, mano sese“ sukūrė grupė „Rondo“. Grupės nariams kilo dainos idėja, bet tą idėją reikėjo dar tobulinti – pritaikyti dainos muziką, sukurti dainai žodžius. Kol taip gimė daina „Egle, mano sese“.

Grupės istorija

Grupė susikūrė 1976 metais Šiluvoje, Raseinių raj. Grupę subūrė broliai Alvidas ir Gintautas Tautkai. Ilgą laiką grupė vadinosi brolių Tautkų grupė, arba „Provincija“

1989 -jų metų pabaigoje grupę paliko broliai Tautkai. Alvidas nustojo groti. O 1989-ųjų Kalėdų naktį Gintautas iškrito pro ketvirto namo aukšto langą. Vyras kelias valandas buvo be sąmonės, paskui ligoninėje atsigavo. Kaip pasakojo pats G. Tautkus, tuomet jis buvo neįgalus, sunkiai vaikščiojo, teko kęsti metalinius strypus nugaroje, nes buvo lūžęs stuburas. „Daugelis žmonių, išgyvenę tokią nelaimę, jau niekada neatsistoja ant kojų. O aš galiu vaikščioti, nes giliai meldžiausi ir tikėjau Dievą. Mano išlikusi gyvybė – Dievo dovana“, – įsitikinęs G.Tautkus.

Apie dainą

- A.Valinsko manymu, ši daina primena šalies laisvėjimo metą. Nors dainoje ir nėra žodžių apie laisvę, bet ji yra iš tų laikų, kai cenzūra blėso, pradėjo rasti tokių dainų kaip ši ar „Anties“ „Zombiai“. „Sugrojus penkias šios dainos natas tampa aišku, kokia tai daina. Manau, kad šiai dainai priklausytų teisė keliauti į kitą etapą, ji žymi kitą muzikos epochą, o jos simbolis yra grupė „Rondo“, – kalbėjo A.Valinskas.
- (iš 15min.lt)
- Dažniausiai šią dainą atliko: **Rolandas Janavičius** (Rondo), **Valdas Ivananauskas** (Rondo), **Kastytis Kerbedis**, **Egidijus Sipavičius**.

Ačiū už dėmesį ir linkime
gero laiko gamtoje aplink
egles

